

Datum: mei 2016

Betreft: Inbreng NVDE verkiezingsprogramma

Geachte leden van de programmacommissie,

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) is dé ondernemersorganisatie voor duurzame energie in Nederland. De NVDE vertegenwoordigt 1.000 bedrijven, netbeheerders en energiecoöperaties en maakt zich sterk voor 100% hernieuwbare energie in 2050. Duurzame energie is gelukkig *booming business*: tienduizenden mensen verdienen hier hun brood mee, de omzet bedraagt vele miljarden. Mede dankzij het Energie-akkoord is er in Nederland een serieuze thuismarkt ontstaan. Dat helpt onze bedrijven om internationaal succesvol te zijn; van offshore windparken in Azië tot slimme thermostaten op de mondiale markt.

De NVDE staat voor een beleid dat bedrijven stimuleert te investeren en burgers en lokale coöperaties helpt hun eigen energie te verduurzamen. Zo kan Nederland de vruchten plukken van duurzame energie en zorgen dat mensen daar enthousiast over blijven. Wij geven u daarom graag enkele suggesties mee voor uw partijprogramma.

1. Continuïteit en investeringszekerheid in het energiebeleid

We moeten alle zeilen bijzetten om de energievoorziening in Nederland te verduurzamen. Na lange stagnatie zit de groei er nu goed in. Die groei houden we graag vast. Dat vraagt om investeringszekerheid. Veel afspraken uit het energieakkoord eindigen in 2020 en we willen voorkomen dat er dan een 'investeringskloof' ontstaat: het stilvallen van de markt doordat investeringen onzeker worden.

We kunnen de transitie uitstekend op gang houden door zekerheid te bieden over stimulering van duurzame energie na 2020. Daarvoor is voortzetting van de SDE+, de ISDE en de belastingkorting voor lokale opwek van hernieuwbare elektriciteit, zoals de postcoderoos en salderen, noodzakelijk. Zo kunnen mensen en bedrijven duurzame energie en energiebesparing verder blijven brengen.

Daar hebben we vele technieken voor nodig, grootschalig en kleinschalig. Voor het draagvlak is het essentieel dat de stimuleringsgelden in Nederland blijven. Zo creëren we hier extra banen en dragen we bij aan de reductie van fijnstof en aan gezondheidswinst in Nederland.

2. Bindende doelstellingen voor 2030

Politiek en maatschappij geven de energietransitie samen vorm. Daarom pleit de NVDE voor een vervolg op het Energieakkoord tot 2030. De NVDE is voor drie ambitieuze en bindende doelen in Europa en Nederland: CO₂-reductie¹, hernieuwbare energie en energiebesparing. Deze drie doelen dienen op elkaar te zijn afgestemd: met energiebesparing en hernieuwbare

¹ Ten behoeve van de eenvoud spreken we over CO₂-reductie. Hiermee worden alle broeikasgassen bedoeld.

energie zetten we flinke stappen richting de beoogde CO₂-reductie. Dat betekent dat er extra CO₂-rechten uit de markt worden gehaald, om het emissiehandelssysteem niet te verstoren. De overheid geeft zo richting aan de energietransitie. Bedrijven en burgers weten wat zij kunnen verwachten en hebben de gewenste investeringszekerheid. Voor burgers zijn energiebesparing en hernieuwbare energie heldere begrippen.

De NVDE is voor een hogere ambitie dan de huidige Europese doelstelling om in 2030 ten minste 40% minder CO₂ uit te stoten ten opzichte van 1990. De klimaatafspraken in Parijs én onze ambities voor een duurzame energievoorziening leiden tot de volgende doelstellingen voor 2030:

- 50% CO₂-reductie t.o.v. 1990, zowel in Europa als in Nederland
- 33% hernieuwbare energie
- 20% energiebesparing t.o.v. 2005

3. Energietransitie is nieuwe economie

Het aantal banen in de hernieuwbare energie groeit flink: de energiesector heeft nu 153.000 banen en 170.000 in 2020. Dat komt door hernieuwbare energie en energiebesparing, want het aantal banen in de conventionele energiesector krimpt.² Nieuwe initiatieven nodig om die banengroei vast te houden na 2020.³

Nederland wil bij de meest innovatieve economieën ter wereld horen. Om de genoemde doelen te realiseren, is een intensiever innovatiebeleid nodig, gekoppeld aan snellere toepassingen van deze innovaties. In het Energieakkoord is afgesproken dat Nederland in de top-10 van de cleantech ranking zal komen. Nederland ontwikkelt kennis van de energietransitie en nieuwe toepassingen die vervolgens dienen als exportproduct. De NVDE pleit daarom voor voldoende middelen voor innovaties. Tevens dient Nederland beter aan te sluiten bij internationale onderzoeksagenda's en het COP-21 initiatief van Mission Innovation. Zo wordt ook beter gebruik gemaakt van internationale kennis en middelen. Daarnaast is het belangrijk dat partijen juridisch voldoende ruimte hebben om te experimenteren. Dit is momenteel onvoldoende vastgelegd in wet- en regelgeving.

4. Ruimte voor energie

De energietransitie gaat niet vanzelf en vraagt om regie, betrokkenheid en ruimte. Dat dient een plek te krijgen in wet- en regelgeving met betrekking tot de fysieke leefomgeving, zeker voor de ruimtelijke ordening rond centrale en decentrale energie-projecten. Ruimtelijke inpassing moet in samenspraak met burgers, initiatiefnemers en netbeheerders plaatsvinden; en in onderlinge samenhang in regio's vorm krijgen. Draagvlak is essentieel voor het slagen van de energietransitie.

Met nieuwe technologische mogelijkheden kunnen burgers en bedrijven meer regie nemen over hun eigen energiesituatie. Dat moet ruim baan krijgen, bijvoorbeeld met energieopslag gekoppeld aan elektrisch vervoer; slimme netwerktoepassingen en vormen van vraagsturing; warmte/ koude opslag en duurzaam bodemgebruik; nieuwe vormen van elektriciteitsopwekking.

² ECN, *Nationale Energieverkenning 2015*, Tabellenbijlage.

³ ECN, *Nationale Energieverkenning 2015*, p. 245.

5. Nederland gaat anders verwarmen in de gebouwde omgeving

We hebben snel duurzame alternatieven nodig om huizen en gebouwen te verwarmen. Zo is er minder (aard-) gas nodig en kunnen we het resterende gas spaarzaam gebruiken voor hoogwaardige industriële toepassingen - in lijn met het advies van de Raad van de Leefomgeving en Infrastructuur voor een CO₂-neutrale bebouwde omgeving in 2035⁴. Daarvoor moeten we allereerst woningen en gebouwen maximaal energiezuinig maken. Vervolgens zijn collectieve duurzame warmtesystemen en/of individuele duurzame warmte-/koude-systemen nodig. Groen gas kan in de resterende vraag voorzien. Tijdens de transitieperiode zijn hybride warmtepompen een goede eerste stap.

Deze versnelling kan worden gerealiseerd met een viertal maatregelen:

- I. Stapsgewijs hogere energiebelasting op aardgas, in balans met de energiebelasting op elektriciteit, zodat er een extra prikkel komt voor duurzame warmte;
- II. invoering van regionale energieplannen, waarin integraal gekeken wordt naar energie in de fysieke leefomgeving;
- III. voortzetting van de ISDE; de stimuleringsregeling van kleinere duurzame warmte-koude-systemen. Dit betreft kleine warmtetoestellen, (bodem- en luchtgebonden, hybride) warmtepompen, zonneboilers en houtketels;
- IV. afschaffing van de huidige gasaansluitplicht voor netbeheerders in gebieden waar geen gasnetwerk wordt aangelegd of het huidige gasnetwerk wordt vervangen door een warmtenet. Nu zijn netbeheerders nog verplicht om voor iedereen die daarom vraagt een gasaansluiting te maken. Voor deze gebieden is dat economisch niet efficiënt en vertraagt het de verduurzaming.

6. Belast vervuiling in plaats van schone energie

NVDE is voorstander van het verhogen van de CO₂-prijs, zodat er een prijs komt op vervuiling. Dat kan door een minimum of een bandbreedte voor de CO₂-prijs vast te stellen. Nederland dient zich hiervoor in EU-verband in te zetten.

Energiebelasting wordt nu geheven ongeacht de bron. Energie uit hernieuwbare bronnen kan daarvan niet worden vrijgesteld. Dat vormt een negatieve prikkel in de energietransitie. NVDE vindt daarom dat Nederland in Europa in moet zetten op een energiebelasting naar de bron van de vervuiler, in plaats van naar de afnemer.

7. Een wereldstandaard voor elektrisch vervoer

Nederland is goed op dreef op het gebied van elektrisch vervoer. Dat biedt een uitgelezen mogelijkheid om bij te dragen aan het zetten van een wereldstandaard. Een actiever beleid voor het verduurzamen van de mobiliteitssector kan dit versnellen. Particulieren die een volledig elektrische auto kopen, krijgen een financieel voordeel. Daarnaast dient het gebruik van elektriciteit voor de auto gestimuleerd te worden. Ruimte maken voor gemeenten om emissienormen te stellen, geeft nog een zet in de goede richting. Ten slotte is het belangrijk om te streven naar standaardisatie van regels en aansluitingen, zoals stekkers voor de laadpalen.

⁴ Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur, *Rijk zonder CO₂: naar een duurzame energievoorziening in 2050*, p. 36.

De voorstellen van de NVDE geven de overgang naar een duurzame energievoorziening het komende decennium verder vorm. Met een actieve overheid kunnen bedrijfsleven en maatschappij de kansen van de energietransitie grijpen. Samen werken we zo aan een nieuwe energievoorziening die geen bron is van vervuiling maar van comfort, werkgelegenheid en enthousiasme bij de bevolking.

Uiteraard zijn wij graag bereid tot nadere toelichting. U kunt hiervoor contact opnemen met Alienke Ramaker via 06 39 57 60 88 of alienkeramaker@nvde.nl.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Olof van der Gaag'. The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke extending to the right.

Olof van der Gaag
Directeur